

Naročnina listu:
40 din., četrt letu 120 din., šestmesečno 60 din.,
izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inserati
ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvo se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

Anglija pred delavsko vlado.

Novi angleški parlament, izbran na volitvah dne 6. decembra prejšnjega leta, se je te dni sestel na svoji prvi seji. Redko katero zasedanje angleškega parlamenta se je pričakovalo s toliko napetostjo širom Evrope kot sedanje. Prva seja sicer še ne pomeni nobenih dalekosežnih dogodkov, voli se samo predsednik spodnje zbornice, v torek se bo pa senca oblasti — kralj v starodavnem sijaju in osmerovprežni kočiji pripeljal pred prave vladarje v zbornici. Pa kljub temu se svet tudi za prve seje in vse formalnosti silno zanima ter hoče iz vsega sklepati o razpletu političnega položaja v Angliji.

Zadnji čas se vodijo v angleški politični javnosti žive debate o prerogativih krone, — o pojavi, ki se že od davno ni opazala v angleškem političnem življenju. Liberalci so namreč postavili tezo, da bi kralj lahko tudi odrekel voditelju delavske stranke Macdonaldu pravico do razpusta parlamenta in razpisa novih volitev v slučaju, da njegova stranka ne bi mogla ostati na vladi. Liberalci pravijo, da bi potem kralj njim poveril sestavo nove vlade. To liberalno napovedovanje je izzvalo ostre kritike delavske stranke, ki tudi vladarju ne prizanaša. Organi delavske stranke trdijo, da bi kralj težko kršil ustavne pravice, če bi kratil Macdonaldu pravico razpisa novih volitev. Trdi se tudi, da je kralj nekaj takega že poskušal napram Baldwinu.

Delavski voditelji so v svoji propagandi začeli kralju tudi pretiti. Tako je poslanec Lansbury rekel z ozirom na problem kraljevske prerogative: Več vekov je že od tedaj, ko je kralj v pravem pomenu besede izgubil glavo, ker je nastopil proti narodnim pravicam. Pozneje je bil eden njegovih naslednikov pozvan, naj čimprej zapusti deželo. Od tedaj sta kralj in kraljica to, kar morata biti: nikdar se ne vmešavata v dnevno politiko in tudi Jurij V. bo dobro storil, če ne vtika svojih prstov v sedanji konflikt. Nisem revolucionar v tem smislu, da bi zagovarjal prelivanje krvi in nasilje, ali vse mahinacije meščanskih strank, bilo s pomočjo kralja ali s pomočjo spremembe ustave, se morajo končati z reakcijo od strani naroda.

Iz tega se vidi, da zasleduje delavska stranka z vso energijo pot do oblasti. Vesti francoskega izvora in vpliva rade zatirajo, da je položaj Anglije popolnoma nejasen na zunan in znotraj, res je pa ravno nasprotno, da je vedno jasnejši na znotraj in na zunan. Najprej so zelo jasni značaji in odnosi vseh treh strank. Historična konzervativna stranka je prišla popolnoma v posest trgovcev. Svoje inspiracije dobiva iz Citya, trgovskega centra in lahko bi se danes mirno prekrstila v stranko velikih trgovinskih poslov. Labour (delavska stranka), ki se pomnoži pri vsakih volitvah, je njen načelni in odkriti nasprotnik, ki resno in močno ogroža gospode visokih dividend, tantijem in monopolov zemlje in produkcijskih sredstev. Liberalci so med konzervativci in labouristi ter iščejo svoje koristi na škodo enim in drugih. Angleški državniki in posebej še Lloyd George so si popolnoma na jasnem, da delavska stranka neprestano raste do absolutne večine in da bo tem hitreje rastla, čim večje zapreke se ji bodo stavile na poti do oblasti. Radi tega je danes konservativcem in posebej še liberalcem prav, če se Labour poskusi na vladi. Meščanske stranke se zavedajo svoje moči, da ga lahko zrušijo, če bi preveč dosledno izvajal svoj program, če bo pa izvajal reforme oprezno in popustljivo, potem itak nihče ne nasprotuje. Konzervativci in liberalci računajo tudi s tem, da lahko pride do razkola v delavski stranki, ko pride enkrat na vlado. V tem slučaju bi šla delavska levica v opozicijo, z desnico bi se pa pogodili liberalci. S tem bi se izpolnili Lloyd Georgeovi načrti «centralne stranke».

Program, ki ga misli izvesti Macdonald, in način sestave kabineta še nista znana, pričakuje se pa, da bo Macdonald najprej predložil parlamentu sledeče: 1. zvišanje podpore brezposelnim in organizacija javnih del radi zmanjšanja brezposelnosti, 2. nove stanovanjske zgradbe v od pomoč stanovanjski bedi in brezposelnosti, 3. zvišanje pokojnin, 4. znižanje davkov na živež ob zvišanju davka na veleposest in velekapital, 5. sklicanje ankete glede izrednega obdavljenja kapitala. To so na vsak način zelo oprezne in umirjene zahteve in če se je tudi del angleškega velekapitala že umaknil v Švico, nimajo liberalci in konzervativci še nobenega povoda posebno nasprotovati delavski vladi.

V kolikor bo delavska vlada vezana na znotraj, v toliko bo večja njena prostost v zunanji politik. Najaktivnejšo politiko na evropskem kontinentu zahtevajo danes vse tri stranke. Konzervativci se zavedajo, da bi evropski propad uničil tudi angleške fabrike, liberalce poznamo iz dobe Lloydja Georgea in obem bo prav, če bo Labour, ki hoče mir, pravico in človečanstvo za vsako ceno, začel najprej rušiti energično francoske bojne trdnjave in načrte po Evropi in če bo kot prvi začel iz svojega načelnega stališča nastopati proti mirovnim pogodbam.

Politični položaj.

Češka in Jugoslavija. Češki minister dr. Beneš je izjavil, da se bo morala konferenca v Beogradu dotakniti tudi nekaterih gospodarskih vprašanj. Obstoječa trgovska pogodba med Čehoslovaško in Jugoslavijo je začasna in treba jo bo namestiti s trajno pogodbo. — Čehoslovaška je pripravila ves potreben material za to in se bodo vsa ta vprašanja, ki pridejo pri sklepanju take pogodbe v poštev, razpravljala ob tej priliki. Vendar se bo razprava o teh vprašanjih vršila izven konference male antante. Trgovski posli se z dobrim uspehom izvršujejo samo takrat, kadar imata obe stranke od teh poslov koristi. Vse nesporazume je treba odpraviti. Ker je politika ne samo odvisna od gospodarstva, temveč je politika pravzaprav gospodarstvo. Zato je treba gospodarske nesporazume obravnavati na isti način, kakor politične spore.

Mala antanta v Beogradu. Najvažnejše vprašanje cele konference je odobritev češko-francoske pogodbe od strani Jugoslavije in Rumunije. Priznanje od naše strani je gotova stvar, Rumunija bo pa to tudi hočeš, nočeš storila, ker bi drugače Francija izrabila svoj vpliv v Grčiji v njej neljubi smeri. Glede Bolgarije želi naša vlada, naj bi mala antanta opozorila Bolgarijo, da kot celota polaga največjo važnost na lojalno izvrševanje neuillske mirovne pogodbe. Glede Grčije menijo Čehi, da bi morala Mala antanta izraziti svoj desinteresement na notranjih dogodkih v tej državi. S tem seveda ne bo posebno zadovoljna Rumunija. — Neka važnejša osebnost našega zunanjega ministrstva je izjavila, da Mala antanta ki je prvotni politični faktor v Srednji Evropi, nikakor ne more dopustiti, da bi države, ki tvorijo Mala antanto, stopile kot zadnje v odnosu v Rusijo. Mnogo je odvisno od Rumunije, ki je dosedaj zahtevala, da ji Rusija vrne zaplenjene zlate zaloge in prizna aneksijo Besarabije. Prvo zahtevo je Rumunija pripravljena opustiti. V tem slučaju bi vodil pogajanja v imenu Male antante zastopnik Rumunije s sovjetskimi delegati, ki se mudijo na Dunaju. Kako daleč je že napredovalo delo za jugoslovansko-rusko zблиžanje, se ne da reči. Znano je, da je sovjetska vlada stavila kot pogoj razpust rusko-carističnih vojnih organizacij v Jugoslaviji. Češki listi vedo povedati, da bi naš zunanji minister dr. Ninčič bil za to, znano pa je, da je Pašič zelo zavzet za carizem in da proti zблиžanju z Rusijo še posebno ruje in intrigira znani carist Spalajkovič, ki je sedaj tudi v Beogradu. — Največ pojasnil o poteku konference dajejo še Čehi, naši vladi pa pridejo ravno prav dolgotrajni prazniki in slave, da se lahko še bolj zapira pred zanimanjem javnosti. To, kar se zdi v Beogradu razgovarja in pogaja z zastopniki prijateljskih držav, to ni naša država, ampak samo torzo države. K uspešni rešitvi naših zunanje-političnih vprašanj ni mogoče pristopiti, dokler vlada SHS ne bo predstavljala sporazumne volje vseh treh narodov v državi. Dokler pa vlada nasilje in po verolomstvu in nečednih mahinacijah uzakonjeni centralizem, ne morejo konference prinesiti nobenega resničnega in trajnega sadu, per se ne morejo pred svetom izkazati z zaupnico vseh delov naše države.

Beograjski reakcionarci proti obnovi stikov z Rusijo. »Samouprava« prinaša razgovor svojega urednika z dr. Miroslavom Spalajkovičem, današnjim našim poslanikom v Parizu, ki je znan kot najhujši sovražnik sovjetske Rusije ter kot velik prijatelj carizma. On je bil nekoč poslanik Srbije v Petrogradu ter še danes imajo caristični krogi na njega velik vpliv. On skuša na vsak način preprečiti obnovo stikov z današnjo Rusijo, pa pravi, da ne bi pravi Rusiji s tem učinili nikake dobrote, ampak napravili bi politično in socialno največje zlo. Če se govori in veruje v neko evolucijo boljševizma, je to dokaz največje naivnosti, ker boljševizem ne more postati nekaj drugega, kar v resnici je. Kakor ni mogoče zamorca oprati, da bi postal bel, tako je nemogoče, da bi postal iz boljševiškega državnika nacionalni politik. Vsi pripadniki tretje internacionale nimajo domovine. Njihova zunanja politika teži za uničenjem obstoječih režimov v estalih državah, sredstva pa so jim neredi in revolucije. Baš radi tega hoče sovjetska vlada doseči zveze z ostalimi državami ter za dosego tega cilja uporablja vsa sredstva. Prisotnost našega poslanika v sovjetski Rusiji ne more v nobenem oziru spremeniti režim, ki je sploh nespremenljiv ter bo samčasoma izginil, kakor vsaka druga patološka pojava. — Od g. Spalajkoviča drugega odgovora sploh ni bilo pričakovati.

Izjava vodstva HRSS. Predsedništvo HRSS je izdalo izjavo o bivanju Stjepana Radiča na Dunaju, kjer pravi med drugim: »Sporazumno z našimi angleškimi prijatelji in na podlagi poročil, ki jih je dobil Radič od vodstva HRSS in HZ v Londonu, se je Radič odločil, priti za nekaj časa na Dunaj, da resno poskusi sporazum z onimi srbskimi politikami, ki iskreno priznavajo in jasno uvidevajo, da se na Hrvatskem nad hrvatskim narodom ne more in ne sme vladati s silo. Če bi pri srbi-

janskih demokratih prevladala Davidovičeva struja, bi utegnili priti do sporazuma, in sicer najprej v svrhu, da se zruši gosposka samosrbska Pašičeva vlada, na mesto nje pa pride na površje hrvatsko-srbska-slovenska vlada, ki bi na poletje izvršila nove volitve s programom za sporazum med Srbi in Rvati.«

Grupe v demokratski stranki. Kakor je razcefrano naprednjaštvo v Sloveniji, ravno tako je razcepljena tudi cela demokratska stranka na 4 medsebojne odločno si nasprotujoče grupe. Prva skupina je pod vodstvom starega Davidoviča, je skoz in skoz revizionistična ter pripravljena da paktira celo z Radičem na podlagi plemenskih ter pokrajinskih avtonomij. V Davidovičevi skupini so po največ Srbijanci in 2—3 Vojvodinčani. Drugi skupini načeljuje Pribičević. Pribičevićeva grupa je bila v demokratskem klubu najmočnejša do zagreškega kongresa, a danes je v znatni manjšini. Veliko rečeno, ako beležimo, da danes lahko računa Pribičević komaj na 12 mandatov, odkar ga je zapustila Marinkovičeva skupina. Tretja grupa so takozvani nevtralc, ki kolebajo med eno ter drugo skupino in se še niso do danes prav opredelili. Četrta skupina demokratov so republikanci in jim načeljuje Voja Veljakovič. Ti demokratski republikanci še v stranki niso javno nastopili, a jo na tihem izpodkopavajo. V republikanski skupini se nahaja vsa mlajša inteligenca ter kapital. Med jugoslovanskimi demokrati izgleda ravno tako, kakor med naprednjaštvom v Sloveniji.

Po svetu.

Zanella upa na samostojnost Reke. Predsednik zakonite reške vlade Zanella priobčuje v listu »La Difesa« svojo zahvalo za novoletna voščila ter zagotavlja Rečanom, da bodo kmalu zopet gospodarji svojega samostojnega mesta.

Francoski generalštab in Mala antanta. Berlinski listi prinašajo poročila iz Londona, da je angleški vojni urad doznal, kake nade in nakane stavlja francoski generalštab na pogodbo med Francijo in Češko. Ta pogodba sicer ni vojnega značaja, a vendar misli francoski glavni generalštab raztegniti in očvrstiti svoj vpliv nad vojno silo cele Male antante. Francija bo radi tega lahko zmanjšala svojo vojsko za eno tretjino. Francoski generalštab bo vršil kontrolo nad armadami Male antante, ki stoje Franciji na razpolago v slučaju kake nevarnosti od strani Italije ali Anglije. Ustanovil bi se tudi skupni generalštab Male antante, ki bi imel svoj sedež v Pragi, da bo lažje izvedljiva francoska kontrola. Angleška poročila tudi pravijo, da je Francija razpustila že 42 bataljonov, častnike je pa obdržala.

Padanje francoske valute. Francoski senat mnogo razpravlja o padanju franka in vlada, zlasti pa njen senator Berenger, ki je bil referent za oboroževalna posojila državam male antante in Poljske, se kar na brzo roko izjavlja, da so krivi propadanja valute samo zunanji sovražniki in špekulanti. Samo nacionalni ekonom Guide si je upal izreči pravo sodbo in opozarjal je vlado, da je glavne vzroke iskati v tem, ker je Francija iz upniške postala dolžniška država. Opozoril je na dejstvo, da sta Anglija in Unija upnika Francije v ogromni meri. Francija ima denar, da ga posojuje vzdodno evropskim državam, nima ga pa za to, da bi plačala svoj dolg vojnim zaveznikom.

Bavarska spomenica. Bavarska vlada je poslala v Berlin svojo spomenico, s katero zahteva revizijo weimarske ustave ter povdarja, da se je ta ustava sklenila in sprejela, ne da bi se upoštevala leta 1870 sklenjena zvezna pogodba med nemškimi državami. Kajti »rajh« je bil rezultat pogodbenih ustanov in posamezne države se niso vezale preko te pogodbe tako, da bi se odpovedale lastnim pravicam. Bavarska spomenica zahteva: Pristojnost skupne države in posameznih držav se ima iznova razmejiti tako, da posamezne države dobe nazaj svojo popolno samostojnost. Državni svet se mora pretvoriti nazaj v zvezni svet, ki ima biti enakopravno postavodajno telo z državnim parlamentom. Kar se tiče razmejitve pristojnosti, se je držati načela, da imej država one naloge, ki jih more ona ložje in boljše vršiti, kjer pa je centralistično vodstvo poslov nepotrebno, zamujajoče in škodljivo, imej edino oblast posamezna država. Zveznim državam se ima tudi vrniti policijska suverenost. Deželam gredo vsi direktni davki. Tudi imajo dobiti nazaj svojo deželno brambo. Končno se ima izraz »dežela« črtati in zopet uvesti »zvezne države«.

Kriza italijanskega parlamenta. Jutri se v Rimu sestane veliki fašistovski svet in zatrjuje se, da bo Mussolini še pred tem dnevom predložil kralju odlok za razpust zbornice. Če bi pa dotelej stvar ne dozorela, se vsekakor seja velikega fašistovskega sveta odgodi za nekoliko dni, da se bo vršila še le po razpustu zbornice. Mussolini bo predložil velikemu fašistovsk. svetu edino le vprašanje volilne taktike ki je izražena v alternativni ali zveze z drugimi strankami ali pa intrasingenca. — Veliki fašistovski svet določi torej taktiko fašistovske

stranke za bodoče volitve in ostale stranke bodo zavzele svoje stališče po sklepih velikega fašistovskega sveta.

Grško glasovanje o vladavini. Politične stranke so se po nasvetu in načrtu Venizelosa pobotale, da naj se vrši plebiscit o monarhiji in republiki kocem marča. Definitivna odločitev pade prihodnje dni. Republikanski oficirji pa izjavljajo že sedaj, da nikdar ne bodo sprejeli odločitve v prid monarhiji in bodo v slučaju potrebe upostavili republiko s silo.

Vrnitev Ferdinanda Koburga. Vrnitev bivšega bolgarskega kralja Ferdinanda v Sofijo se pričakuje z gotovostjo. Ze tedaj, ko se je vrnil njegov najstarejši sin Ciril, se je dalo sklepati, da pride tudi bivši kralj Ferdinand. Bolgarska vlada sicer zanika vse vesti o njegovi vrnitvi, očitvidci pa pripovedujejo, da so v Sofiji že pripravili tve uredili palačo, v kateri bo stanoval.

Preiskava proti Ludendorffu radi prevratnega poskusa s Hitlerjem se vrši v Münchenu v velikem obsegu. Obtoženih je že nad sto oseb in ko se na eni strani tako pripravljajo velezdajniški proces, se na drugi strani nacionalisti spravljajo v enoten blok ter hočejo generala Ludendorffa kandidirati za predsednika.

Atentat na Kemal pašo. Proti novi Turčiji rujejo na vso moč pristaši nekdanje sultanove dobe ter izrabljajo vse težave note dobe in reform, da bi ljudstvo nahujkali proti Kemalistom. Na Kemal pašo je bil ponovno naperjen atentat. V njegovo hišo v Smirni je prišel neki mladi človek ter hotel z njim govoriti. Naletel je na Kemalovo soprogo in ko je ta klicala moža, je atentator vregel bombo ter zbežal. Kemal paša je baje nepoškodovan, ranjena je pa njegova soproga.

Amerika in Rusija. Ameriški senat je zopet razpravljal o vprašanju priznanja sovjetske vlade. Senator Lodge je branil politiko, da se sovjetska vlada ne prizna, Baroh pa se je izjavil za priznanje ter izjavil, da je prišel čas razmotrivanja o tem, ali Rusija ni izpolnila pogojev, ki jih je omenil predsednik Coolidge v svoji spomenici na kongres. Priznanje sovjetske vlade bi izboljšalo položaj celega sveta.

Dnevne novice.

ZIVINSKI SEJMI ODPRTI.

Kakor znano, je vlada v drugi polovici leta 1923 zaprla sejme v Mariboru, Ptuj in po drugih krajih Slovenske Štajerske radi kuge slinovke. Ta bolezen se je razširila na veliko število občin. Vladni organi so se na intervencijo poslancev izgovarjali: dokler ni uradnih poročil, da je kuga ugasnila, sejmov ne more odpreti. Nato se je po naših listih pozvalo gg. župane, naj pošljejo politični oblasti uradna poročila, da je kuga ugasnila. Gg. župani so svojo dolžnost storili. Ko so poslanci SLS nato še opetovano intervenirali za otvoritev sejmov, je Pokrajinska uprava poslala živnozdravnika iz Ljubljane v okužene občine, da se prepriča, ali je slinovka res že ugasnila. Odposlanec se je na licu mesta prepričal, da je slinovka prenehala in da so tozadevna poročila poslancev in županov istinita. Nato je Pokrajinska uprava (oddelek za kmetijstvo) izdala dne 29. decembra 1923 odlok, da se zaprti živinski sejmi zopet otvorijo. Tozadevni razglas prinaša »Uradni list« za Slovenijo v svoji prvi številka leta 1924. Dne 10. januarja je poslanec Franjo Žebot v Ljubljani še enkrat interveniral in g. vet. dr. Rajer mu je dal zagotovilo, da se živinski sejmi v Mariboru in Ptuj lahko takoj otvorijo. Klavniški ravnatelj g. Rojko v Mariboru je dne 10. januarja izjavil, da bo v petek, dne 18. januarja, odprt svinjski, in v torek, dne 22. januarja sejem za govejo živino in konje v Mariboru. V Ptuj pa se lahko vrši prvi sejem za govejo živino že prihodnji torek, dne 15. januarja.

V Ločah je bil v četrtek, dne 10. januarja zbor zaupnikov SLS. Zbor je bil v kljub slabemu vremenu in zaledenelim potom prav dobro obiskan. Poleg domače župnije so bile zastopane tudi sosedne. Poslanec dr. Hohnjec je v dvurnem poročilu razpravljal o vseh političnih, gospodarskih in finančnih vprašanjih, ki so se daj na dnevnem redu. Podrobno je načrtal stališče, katero v teh vprašanjih zavzema naša stranka in njeni parlamentarni zastopniki. Zaupniki so to stališče soglasno odobrili ter Jugoslovanskemu klubu izrekli popolno zaupanje s pozivom, naj nadaljuje svojo doseđanje borbo za avtonomijo Slovenije. V posebni resoluciji so odločno obsodili gonjo liberalnega učiteljstva zoper cerkev in duhovništvo. Ako hoče svobodomiselnost učiteljstvo pod vodstvom srbskega učiteljstva v celi državi ustvariti bojno falango za laizacijo šole in odstranitev duhovništva iz šol, se mora katoliško ljudstvo v naši državi strniti v močno zvezo za obrambo katoliške cerkve in njenih nedotakljivih pravic na vzgojo mladine.

Česka posoja železniški material. V Maribor je prišlo te dni 256 vagonov in šest strojev, pride pa še okrog 300 vagonov in 180 strojev. Ta material je posojila Češka naši državi za vzdrževanje prometa. To je res dobra pomoč v sili, ker naša vlada, kakor znano, v Avstriji ni plačala naročenega dela in še za železniški material, ki je prihajal iz Nemčije na račun reparacij, ni plačala prevoznine, tako da so se cele vrste vagonov mesec in mesec kvarile ob progah.

Dr. Frischauf — umrl. V pondeljek je umrl v Gradcu upokojeni veseučiliški profesor dr. Johannes Frischauf v starosti 86 let. Pokojni zasluži od nas Slovencev časten in hvaležen spomin kot ljubitelj in poznavalec naših planin. Trudil se je, da bi zbudil v široki javnosti zanimanje za naše planinske kraje. Spisal je monografijo »Die Sanntaleralpen«, ki je vzbudila v planinskih krogih drugih dežel veliko zanimanje. Savinjska podružnica Slovenskega planinskega društva je v priznanje njegovih zaslug in v spomin njegovemu delu da-

la njegovo ime eni najlepših planinskih postojank — krči na Okrešlju. Najlepši spomenik pa si je postavil dr. Frischauf sam s tem, da je zgradil s podporami, ki jih je nabral v Gradcu, prekrasno planinsko pot z Okrešlja na Kamniško sedlo, pot, katere so se preje mogli posluževati samo najizurjenejši turisti. Pokojnik je še kot prileten straček vedno zahajal v naše gore. Vsa ke počitnice ga je z neodoljivo silo vleklo na jug, da poseti kraje, ki jih je v življenju ljubil bolj kakor rodno grudo.

Rop na pošti v Strnišču. V sredo proti večeru se je izvršil drzen roparski napad na pošto v Strnišču, postaja Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Ko je okrog 6. ure prišla poštarica gđ. Vera Zmrzlikar na pošto ter odpirala vrata, jo je napadel neki možki, z robcem ji je omotal glavo, potem jo je pa začel bititi s pestjo. Ker se je branila, jo je začel obdelovati še z nekim železnim predmetom, dokler ni omedlela. Ropar si je poiskal ključ ter pobral iz blagajne ves denar kakih 28.000 dinarjev. Ko se je poštarica osvestila, je po svoji sestri obvestila žandarmerijo, ki je okrog 10. ure dospela na mesto zločina. Ta kraj je bil že večkrat obiskan od zločincev. — Enkrat je bil vlomilski poskus pri trgovcu Beraniču in tudi isto poštarico so že enkrat po noči budili s trkanjem na okno neznani ljudje, ki so pa zbežali, ko je začela kričati. Oblast bi morala posvetiti več pozornosti javni varnosti teh krajev in tako je še posebno neumestna vladna nakana, reducirati našo žandarmerijo.

«Na pravi poti» je naslovil četrtek »Tabor« svoj uvodnik. Med obupnim javkanjem o potrebi naprednega bloka je zaupal javnosti tudi to novico: vodstvo demokratske stranke v Sloveniji je edino na pravi poti in to radi tega, ker prireja gospodarske shode in predavanja in to ne samo po mestih in trgih, ampak tudi po deželi. Vsakdo se mora smejati, ako čita take bodalosti kakor je ravnokar omenjena »Taborova«. Vsaka stranka, ki se hoče količkaj razmahniti, mora prirejati shode in na to edino pravo pot je stopila slovenska JDS še le sedaj po skoro 20 letnem životarenju — žalostno — a seve, najbolj napredno. Demokratje so še le stopili sedaj na edino pravo pot, kje neki so bili do leta 1924?

Veseli dogodki v naši dobri hiši. Iz št. Jurja ob juž. železnici poročajo: V dobri, odločno krščanski in daleč okrog poznani ter priljubljeni obitelji g. Franca Zdolšek v Podgorju so praznovali dne 7. januarja izredno vesel dogodek. Poročila sta se ta dan kar dva, ravno tako priljubljena sina in sicer g. Franjo z gđ. Emilijo Grasselli, tukajšnjo trgovko in g. Jožef z Rozalijo Veber na lepo kmetsko posestvo k Ajdekovi. V prijetni, domači gostiji so svatje darovali za šentjurskega Orla 110 D. Na drugih gostijah posnemajte. Novoporočencema prav obilo srečel!

Šolska prireditve pri Mariji Reki. Zadnje nedeljo v letu 1923 je uprizorila tukajšnja šolska mladina vzpodbudni igri: »Egiptovski Jožef« in »Za solze dinarjev«. — Otroci so vrlo dobro rešili svoje vloge, četudi so prvi nastopili na krasnem, novo nabavljenem odru. Šolska soba se je precej napolnila, z razum par izjem, samimi vrlimi tukajšnjimi fanti in dekleti. Za vstopnino se izključno nabavijo samo »Mladinski listi«, kateri bodo šolsko, kakor tudi odraslo mladino vso leto spominjali na lep popoldanski nastop reških šolarjev.

Kje živijo Turki? V čitanki za IV. razred bosanskih osnovnih šol je tudi spis pod zaglavjem »Milost, milost«. V tem spisu je tudi zabeleženo, kako so prinesli v neko srbsko bolnico tri Turke. Pri besedi »Turke« je zvezdica in pod črto opomba. V opombi je razloženo, kje da živijo Turki? Turki živijo v Mali Aziji. Sigurno ne zna za to opombo gospod Pašič, ker sicer bi gotovo zahteval, da se doda tej opombi še to: od milosti enega dela Turkov (Džemijet) životari cela Pašičeva vlada.

Princ Djordje se je vrnil v Beograd, kjer hoče ostati nekaj časa. Vsi beograjski listi vedo povedati, da misli v tem času dovršiti svoje spomine. Njegovi spomini se bodo tiskali v Ameriki, kjer je princ že našel založnika. Prva izdaja bo v angleškem jeziku, druga, za katero se beograjska javnost posebno zanima, pa bo srbska in tiskana tudi v Ameriki. Pravijo, da mora imeti princ posebne namene, ker ne izda in ne tiska svojih spominov doma. Ameriški založnik mu plača delo po 50 centov od besede.

Gospodarji Vojvodine. Zagreb. »Morgen« piše o slabih pravnih razmerah v Vojvodini. Tam ne vladajo državne oblasti, niti policija, ampak občinski gerenti, katere je radikalna vlada postavila na čelo občin in katere tamošnje prebivalstvo imenuje na kratko »paše«, kajti njihovo upravljanje je samolastno paševanje. Ne oziraje se na nikako pravo, ampak odločujejo tudi o najvažnejših stvareh kar na lastno pest. Tako je v Apatinu občinski predstojnik enostavno izgnal iz cele države 20 letnega Franca Genal, ki je naš državljan ter je že bil potrjen za vojaka. Izgnal ga je iz maščevanja, ker sta imela med seboj neke osebne diference. Mladeniču ni pomagal noben priziv, ker v Vojvodini danes ne odločujejo več zakoni. Kakor v Apatinu, tako nastopajo ti občinski gerenti tudi drugod. Oblasti njihovega početja nočejo videti, ker so ti gerenti radikalom zelo ljubi kot agitatorji za njihovo stranko. Samo iz tega razloga se da razlagati, da vlada imenuje v Pančevu za šefa policije bivšega soboslikarskega pomočnika, kateremu se je dokazalo nič manj nego 68 prestopkov proti zakonom. Ni čuda, da je taka uprava celo najbolj za državo navdušene Vojvodince napravila za sovražnike Beograda. Z današnjo upravo so zadovoljni samo še radikalni vodje, advokati in občinski predstojniki, ker imajo pravzaprav oni vso oblast v svojih rokah.

Razne novice iz Pilštanja. Dne 3. januarja 1924 je preminul v našem kraju kot tujec g. Jože Zupan iz Podčetrka. Vse svoje življenje je posvetil godbi. Bil je nadarjen kapelnik znan in priljubljen po vsej zeleni Štajerski in Hrvaški. Pred štirimi meseci je začel poučevati mlade, ukaželjne Orle v godbi na pihala. V svoji gorečnosti je pozabil na svojo starost (83 let). Na potu se je prehladil in zavratna pljučnica ga je v petih dneh položila na mrtvaški oder. Pilštanjčani so mu izkazali čast na zadnjem potu. Udeležili so se pogreba v ogromnem številu, Orli-godci so mu ob krsti zaigrali krasno žalostinko, ki je privabila vsakemu grenko solzo v oči. Umrl je bil pravi krščanski oče in dober mož svoji blagi ženi. Svojega verskega prepričanja se ni nikoli sramoval, nastopal je vedno kot odločen pristaš SLS. — Počivaj v miru blagi mož. Bog ti poplačaj tvoj trud. — Društveno življenje je tudi pri nas oživelo. Mladina se zbira in izobrazuje v društvu, Orlu, Orliškem krožku in Dekliški zvezi. Fantje so navdušeni za vzvišene vzore svoje organizacije. Nabavili so si tudi že 16 krojev. Nastopilo jih je celo 15 v krogih na Katoliškem shodu v Ljubljani. — Imamo tudi dramatični odsek. Vzgojuje se teoretično v tej umetnosti, pa tudi praktično. Tekom 2 let je priredila pilštanjska mladina 12 iger, med temi »Užitkarje« in »Mlinar in njegova hči«. Za Svečnico se pripravljajo Dekliška zveza na poučno igro »Goslarica«, na novem, krasnem odru v kaplaniji. Naši malčki tudi niso zapušteni. Včlanjeni so v Marijini vrtec in zapisani med Orličice. — Mladina le naprej, pogumno naprej po začrtani poti v čast božjo, v svojo korist in za izobrazbo našega naroda.

Most čez Donavo v Novem Sadu. Nemčija se je med drugimi reparacijskimi dobavami obvezala tudi zgraditi most čez Donavo med Novim Sadom in Petrovaradinom. Most je bil do polovice že zgrajen, ko je Nemčija nenadoma ustavila dobavo reparacij. Bilo se je za bati, da most ne bo nikoli dovršen ter bodo vsa doseđaj izvedena dela zastoj. Te dni pa je prišel iz Nemčije še ostali material, potreben za graditev mosta in z začetkom spomladi se bo začelo ta most znova graditi.

NAJSLAVNEJSI ROPAR SLAVONIJE UJET.

Ime Jovana Čaruge je postalo vsled njegovih roparskih činov tako slavno, da ga niso poznali samo Slavonci, kjer je bilo torišče njegovih zločinov, znan je bil po celi državi kot eden najbolj drznih razbojnikov, ki je cela štiri leta vodil orožnike za nos. Nešteto pogonov je bilo prirejenih na njega, preganjale so ga cele čete orožnikov, vojakov in kmetov, pa vedno je srečno odnesel pete. Nazadnje se je zdelo, da ga ne bo mogoče nikdar ujeti in da bo še dolgo let trepetala pred njim cela Slavonija. Nihče se ni bi mislil, da ga bo dobilo orožništvo na tako enostaven način v svoje roke. — Ze pretekli teden smo poročali v »Straži«, da je orožništvo v okolici Vinkovcev aretiralo razbojniško tolpo, katero so tvorili ugledni trgovci in kmetje iz Vinkovcev in okolice. Kot vodja teh se je izdal neki Nikola Drezgič, baje vojni liferant, ki je stanoval v Vinkovcih v razkošnem stanovanju od 5 sob, za katere je plačeval 1000 dinarjev mesečno, oblečen pa je bil navadno zelo elegantno ter se kretal v najboljših krogih v Vinkovcih. Usodno je bilo za njega, kakor že za premnoge druge slavne razbojnike, da si je izbral v bližini Vinkovcev ljubico, s katero si je mnogokrat dopisoval. Ko je v nekem pismu vprašal, če je v njeni vasi zgorelo kako poslopje, je dobila to pismo slučajno v roke policija, kateri se je čudno zdelo, kako da Drezgič ve za požar v dotični vasi, dočim ni bilo v Vinkovcih o tem nikomur znano. Poizvedovanja so pokazala, da je v resnici v omenjeni vasi zgorela neka hiša, ter je v isti noči bilo izvršenih več tatvin pri drugih gospodarjih, ki so hiteli ogenj gasiti. Oblast je sumila, da je Drezgič, njegov brat in še par drugih v zvezi s to tatvino in požigom. Aretirali so Drezgičevu ljubico in njeno družino nato pa še Drezgiča in njegove pomagače. Prepeljali so jih v Osijek; na potu se Drezgič—Čaruga ni hotel voziti v tretjem razredu, ampak je plačal za sebe in spremljevalce orožnike drugi razred. V Osjeku so oblasti že začele sumiti, da je Drezgič najbrž že toliko iskani harambaša Čaruga. S spretnim izpraševanjem ga je poveljnik orožništva pripravil do tega, da je vse priznal.

Čaruga mu je nato pripovedoval potek svojega razbojniškega življenja. Rodil se je leta 1897 v Barah v Slavoniji. Pravo njegovo ime je pravzaprav Stanislavjevič, po domače pa so imenovali njegovega očeta Čarugo, in to ime je ostalo tudi njemu. Ko se je oče vdrugič oženil, je zapustil Jovo dom ter se preziviljal v raznih mestih kot ključavničar. Leta 1916 je postal vojak, pa je kmalu pobegnul v »Zeleni kader«. Po preobratu je v rojstni vasi osnoval narodno stražo in je kot njen poveljnik dal ustreliti nekega kmeta. Radi tega je bil obsojen na štiri leta ječe, iz kaznilnice v Mitroviči pa je ušel ter se pridružil četi harambaše Bože Matijeviča, ki je bil med vojno dobrovoljec, po preobratu pa se je vrnil v Slavonijo ter organiziral razbojniško četo, pod imenom »Kolo gorskih ptičev«, ki je postalo kmalu strah vseh bogatinov. Čaruga je vsled svoje spretnosti in hrabrosti kmalu izpodrinil Matijeviča ter postal sam harambaša. Matijevič je pa kmalu nato v nekem boju z orožniki padel. Čaruga je uvedel v svojo četo železno disciplino. Vsled nepokorščine je obsodil na smrt in dal postreliti več razbojnikov. Ropal je večinoma bogataše ter priznal, da je storil 18 razbojništev, med temi 7, v katerih je prišlo do umorov. Gozdarja Pirkmajerja je lastnoročno ubil. Ko ga je orožništvo iskalo po celi Slavoniji, se je nahajal v Dalmaciji na letovišču. — Čaruga je bil oženjen, toda svojo ženo je zavrzel ter ji že leta 1920 pisal, da ji da prostost. V zaporu ga varuje močna straža in vojaštvo straži na važnejših mestih.

okrog ječe, da bi mu preprečili beg. Proces proti njemu bo gotovo vzbujal še večje zanimanje, kakor proti Pasikijeviču. Smrt na vešalih je Čarugi gotova, česar se sigurno tudi sam zaveda. Vendar se obnaša v zaporu veselo ter si prepeva. V zaporu je izjavil, da ga ne bi nikoli dobili živega v roke, da ni ravno takrat, ko so ga aretirali, spal.

Neznani gluho in slaboumen deček je bil dne 24. decembra l. l. oddan po tukajšnji policiji v državni dečji dom, ker se ga je našlo na ulici v mestu, kamor je prišel od nekdaj od zunaj. Od njega absolutno ni mogoče dobiti katerihkoli podatkov. Star je približno 14 let, svilih las, dokaj razvitega telesa, se rad smeje in neprestano tolče z dvema kamnoma v roki. Prosi se oblastva, žandarmerije, občine ali osebe, ki bi mogle kaj vedeti podatkov o tem dečku, da to nemudoma javijo ustmeno ali pismeno vodstvu državnega dečjega doma v Mariboru, Strossmajerjeva ulica št. 26.

Odmera dohodnine za leto 1923. Na mnoga vprašanja in pritožbe ugotavlja finančna delegacija, da se odmera namenoma odlaga, dokler se s finančnim zakonom 1923-24 ali na drug način avtoritativno ne določita eksistenčni minimum in davčna lestvica. Da bi se brez vsega uporabile določbe finančnega zakona 1922-23 in predpisi naknadno korigirali, delegacija, ne glede na pravno dopustnost, že radi dvojnega dela in drugih s tem združenih komplikacij ne smatra za oportuno. Sicer se je pa finančno ministrstvo pred kratkim vnovič prosilo a inštrukcije. Čim dojdejo te, se priredba takoj lahko izvede, ker so priprave v splošnem končane.

Novi takсни predpisi in finančni zakon za leto 1922-23. V novi zakon o taksah so prevzete vse taksne odredbe iz finančnega zakona za leto 1922-23. Vse te odredbe, tudi kolikor so izpremenjene ali dopolnjene, veljajo izza dne 13. novembra 1923, tako kakor se glase v novem zakonu. Kar se tiče taks, katerih postavke so bile s finančnim zakonom povišane po novem zakonu o taksah niso izrečno omejene, se pobirajo izza dne 15. novembra 1923 v izmeri, v kateri so se pobirale pred povišanjem s finančnim zakonom za leto 1922-23. To velja tudi za tarifno postavko 10 (emisijske pristojbine) kolikor posamezni odstotki te tarifne postavke niso v novem zakonu izrečno navadeni. (Objava generalne direktije posrednih davkov z dne 30. novembra 1923, št. 40.346). Iz te objave sledi, da je emisijska pristojbina od delnic, glasečih se na ime ali na prinosnika, izza dne 15. novembra 1923 znižana od 3 oziroma 6 na 2 odstotka ozir. 4 odstotka.

Vložitev prijav za pristojbinski namestek. Zakon o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923 je določila o pristojbinskem namestku deloma izpremenil in je njih veljavnost v izpremenjeni obliki razširil na celo državo. Generalna direktija posrednih davkov objavlja v Uradnem listu št. 1 z dne 7. januarja 1924 pod št. 5 osnovna navodila za pobiranje dopolnilne prenosne takse, ki je indentična z dosedanjim pristojbinskim namestkom. Po teh navodilih se smatra dobo od 1. januarja 1924 do 31. decembra 1925 za prvo novo taksno perijodo. Davčni uradi imajo nalog, da pozovejo z razglasom vse osebe, zavezane plačevanju te takse, naj vložijo napoved do dne 15. januarja 1924. Tiskovine za napoved se dobivajo pri davčnih uradih.

Katoliški misijoni. Uprava Katoliških misijonov se najprisrčneje zahvaljuje vsem svojim vnetim agitatorjem za njihov požrtvovalni trud! Bog jim bodi plačnik za njihovo misijonsko gorečnost! Priporočamo se njihovi blagohotnosti tudi še v prihodnje. Če bi pa kdo ne mogel dobiti več naročnikov, ima pa še kaj odvisnih številk, prosimo, da jih vrne, ker se oglašajo še vedno novi naročniki, ki bi jim radi postregli tudi še s prvo številko. Uprava Katoliških misijonov, Ljubljana, Trg Tačar 12.

Jadranski almanah za leto 1924 je ravnokar izšel v Gorici. Izdalo ga je Katoliško tiskovno društvo v Gorici. Knjiga je lepa, vsebina zelo zanimiva. Cena 35 Din. Dobi se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Iz Maribora.

III. carinska konferenca v Mariboru se vrši dne 14. januarja t. l. ob 20. uri v prostorih trgovske šole. — Pozivajo se vsi trgovci, industrijalci in zainteresirane osebe, da se konference udeležijo. Pismena vprašanja se morajo pravočasno vpsolati carinarnici.

Izplačilo mezde delavcem v delavnicah južne železnice v Mariboru je bilo dosedaj polmesečno. Ravnateljstvo v Ljubljani je po nalogu ministrstva nedavno odredilo, da se ves zaslužek delavcem izplača samo vsakega prvega v mescu. Delavcem je ta način izplačevanja v veliko škodo. Poslanec Žebot je dne 10. t. m. pri drž. upravi južne železnice v Ljubljani izposloval, da dobijo delavci na račun zaslužka izplačilo vsakega polmesca. Načelstvo delavnic mora pred vsakim 15. v mesecu zaprositi pri direktiji potrebno svoto za polmesečno izplačilo mezd.

Znamenit vlomilec ujet in ubežen. Pred par dnevi je imela mariborska policija lep uspeh, da je zajela vlomilca Huberta Potočnika iz Zagreba, ki je gotovo izvršil zaporedoma vlome po Mariboru kakor pri Legatu, dr. Rapotecu in kapetanu Ahačiču. Ta uspeh je pa žalostno prekrižal slučaj, da je ta vlomilec utekel iz poslopja policijskega komisarijata, kjer je pod stražo čakal na zaslišanje. To se je dogodilo v sredo popoldne. Zločinec je zastražen v prvem nadstropju čakal na zaslišanje, hipoma je pa odprl vrata na dvorišče, spustil se spretno po strelovodu, pretekel streho ter se potem spustil v Solsko ulico, kjer je — izginil. Kako so policaji gledali za njim, ne vemo, še bolj čudno se nam pa sdi, da ga vedni pasanti v Solski ulici niso opazili.

Tretji red sv. Frančiška. V petek, dne 18. jan. 1924, bo mesečni shod skupščine duhovnikov ob 5. uri zvečer.

V baziliki Matere Milosti oo. frančiškanov se obhajajo dne 25. januarja — praznik Matere milosti. Jutranja sluba božja bo ob 6. uri s peto sv. mašo in pridigo — g. prof. dr. Medved. Ob 9. in pol bo druga pridiga in za tem slovesna sv. maša. Oboje opravi gospod dekan in stolni kanonik Franc Moravec. Popoldne ob 3. uri bo govor gospoda prošta in dekana Martina Jurkoviča iz Ptuja. Vse čistilke Marijine vabimo, naj se Materi milosti za sprejete dobrote z nami zahvalijo, ter jo prosijo novih milosti.

V Studencih pri Mariboru je bil za sredo, dne 9. januarja zvečer napovedan sestanek zaupnikov SLS v svrhu izpopolnitve organizacije. Na sestanek pa je dospelo toliko pristašev in prijateljev SLS, da so bili določeni prostori premajhni. Shod je vodil gospod Brenčelj. Poročilo delovanju poslancev Jugoslovanskega kluba je podal gospod poslanec Žebot. Dasirovno navzoči niso bili vsi pristaši SLS, vendar ni bilo ne enega glasu, ki bi ne odobral taktike, politike in delovanja naše parlamentarne delegacije. Izrekli so ji odkrito zupanje. Potem se je vršila volitev krajevnega odbora SLS. Tako se je tudi pri nas izvedla organizacija stranke, h kateri v našem industrijskem kraju pripada večina prebivalstva. S poslancem smo ostali v daljšem razgovoru posebno o delavskih vprašanjih. Naprosili smo ga železničarji, da se še to noč odpelje v važnih zadevah intervenirat v Ljubljano. Z uspehom shoda smo zelo zadovoljni.

Občinski urad v Studencih pri Mariboru nas proša, da objavimo sledeče: Radi sestave rekrutnega zapiska naj se javijo pri občinskem uradu v Studencih vsi leta 1904 rojeni in v Studencih stanujoči mladeniči do najdalje 20. januarja 1924. Če bi bil slučajno mladenič zadržan, naj ga prijavijo starši ali delodajalec. Priglaševalci naj prinesejo s seboj domovnico in «Pojasnila župnijskega urada» to je družinski list. Zaradi posledic, ki bi doletele one, ki te dolžnosti ne izpolnijo pravočasno, opozarjamo na razglas na občinski uradni deski.

Krožek mariborskih Orlic priredi v nedeljo, dne 13. januarja t. l. ob pol 5. uri popoldne igro «Svojejavna Minka». Sodeluje orkester Ljudskega odra. K obilni udeležbi vabi odbor.

Seja Prosvetnega kartela v Mariboru bo v ponedeljek dne 14. t. m. ob pol 7. uri zvečer v Lekarniški ulici 6. Vsi zastopniki društev pridite točno in zanesljivo. — Predsednik.

Zborovanje: V nedeljo, dne 13. t. m. se vrši v Lekarniški ulici 6 ožji sestanek funkcionarjev in zavednih članov JSZ in pri njej včlanjenih strokovnih zvez. Vabljeni so tudi člani drugih naših organizacij. Na dnevnem redu so razgovori za bodoče skupno delo.

Ljudski oder. V ponedeljek, dne 14. t. m. se vrši v Lekarniški ulici 6 redna glavna skupščina točno ob 7. uri zvečer. Udeležba za vse člane obvezna.

Narodno železničarsko glašeno društvo «Drava» ima v petek dne 18. januarja 1924 ob 19. uri 30 minut svoj redni občni zbor v društvenih prostorih v Narodnem domu (pekeln).

Društvo uradništva denarnih zavodov Slovenije v Ljubljani odsek v Mariboru ima svoj občni zbor dne 12. januarja 1924 ob 8. uri zvečer v restavraciji «Kosovo», Vetrinjska ulica, z običajnim sporedom.

«Ažbe» in Dijaška kuhinja. Umetniško založništvo «Ažbe» je darovalo iz čistega dobička Dijaški kuhinji v Mariboru 300 D. Kakor znano izdaja Ažbe na razglednicah krasno izvršene portrete jugoslovanskih velemož, ideja, ki je našla po vsej državi mnogo odziva. Dijaška kuhinja izreka za dar prisrčno hvalo.

Trgovski ples. Vsled zagotovila tvrde T. Götz, da bo velika dvorana tekem prihodnjih dni popravljena, nanašanja Slovensko trgovsko društvo slavnemu občinstvu, da se »Trgovski ples« dne 19. t. m. vrši.

Stenografski tečaj na drž. trgovski šoli prične dne 4. februarja ob 18. uri (Razlagova ulica 26-I). Tečaj traja 4 mesece. Pismene ali ustmene prijave sprejema ravnateljstvo.

Lepo novoletno darilo dobi vsak stalni odjemalec tvrde Mastek & Karničnik, Maribor, Glavni trg in to od 1. pa do konca januarja.

Poslano*).

V prenehalih «Jutranjih Novostih» je bil priobčen dne 18. pretečenega meseca pod podpisom «Studenci pri Mariboru» skrajno krivičen in neresničen napad na mojo osebo. Ker je toliko prič moje nedolžnosti, bi se na vse to niti ne oziral, če se ne bi začela sedaj tudi na drugih straneh izrabljati neresnična navajanja lažnjivega in anonimnega dopisnika. Očitno se mi je, da sem na prireditvi pevskega društva «Enakost» govoril protidrjavno in protisrbsko. To zavračam ob sklicevanju na mnoge priče kot navadno laž, dopisnika, ki se še drzne trditi, da sem se leta 1919 podpisal za Avstrijo, pa pozivljam, naj zapusti krinko «poslušalec» ter svoja podla obrekovanja proti meni, proti županu in podžupanu ter celo proti nepristranskemu kulturnemu društvu ponovi in počasti tudi s svojim podpisom. Omenim še, da se je tedaj praznovalo neko godovanje in da sem jaz kot edini govornik spregovoril samo običajne voščilne besede. Ker sem pri tem izrazil tudi nado, da radikalija ne bo delala zdradbe v Studencih, so pač bivše radikalske «Jutranje Novosti» čutile potrebno, da odpro svoj predal lažnjivemu dopisniku in obrekovalcu, ki pa mogoče sam ne ve, kako radikalijo istovetiti z državo in srbstvom.

Jože Rojko, l. r.

* Uredništvo odgovarja le, v kolikor določa zakon.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

«Nima zmisla, da stražita polmrto žensko!» se je obregnil Chauvelin zaničljivo nad vojakoma. «Saj sta mirno pustila uiti petim ljudem, ki so bili vsi pri popolni zavesti!»

Pokorno sta vstala vojaka.

«Bolje da gresta in poiščeta pešpot na cesto in pomljeni Židov voz!»

Hipoma mu pride nova, krasna misel.

«Ah, mimogrede — kje je Žid?»

«Zadaj za koč», je odgovoril Desgas. «Zvezal sem ga in mu zamašil usta, kakor ste naročili.»

Milo javkanje se je oglasilo nekje v bližini. Chauvelin je stopil za Desgasom. Peljal ga je okoli ogla koč in tam na drugi strani, trdo povezan, z zamašenimi usti, je ležal nesrečni potomec Izraelov, kup nesreče in zapuščeniosti.

V mesečnem svitu je izgledal njegov od groze blede obfaz še bledejši, njegove široko odprte oči so bile steklene, na vsem telesu se je tresel in milo stokal.

Noge je imel trdo zvezane. Tudi roke so mu najbrž zvezali, pa vrv je menda popustila, le narahlo se mu je ovijala okrog telesa. Zdelo se je, da se tega nič ne zaveda. Ni bilo videti, da bi bil poskušal uiti.

«Pripeljite sem strahopetneža!» je ukazal Chauvelin.

Jezen je bil in ker svoje jeze ni mogel izliti nad vojaki, ki so edino toliko zagrešili, da so ga dobesedno ubogali, se je lotil Žida.

Z zlobno zbadljivostjo ga je nagovoril.

«Ker si Žid, imaš gotovo tudi prav dober spomin za kupčijske pogodbe?»

Benjaminu so se tresle ustnice. Ni mogel odgovoriti.

«Odgovoril!» se je zadril Chauvelin.

«D—da, ekscelenca!» je zajeceljal.

«Se torej še spominjaš, kako sva se pogodila pri «Sivi mački», ko si obljubljal, da boš prehitel Rubena in njegovo kljuse?»

«A-a- am-pak, eksc-e-lenca —!»

«Nič ampak! ali se spominjaš, pravim?»

«D-da, eks-ce-len-lenca!»

«Kako sva se pogodila?»

Mrtev molk je zavladal. Nesrečni Abrahamov sin je obupno gledal krog sebe, po skalah, na mesec, po v-jakih, celo na nezavestno žensko se je ozrl, ki je ležala nedaleč od njega. Rekel pa ni nič.

«Ali boš odgovoril?» ga je nahrulil Chauvelin.

Poskušil je, pa ni šlo. Ni bilo dvoma, slutil je, kaj ga čaka.

«E-e-e-ksce-lenca —!»

«Ker ti je strah popolnoma zavezal jezik, ti bom moral že jaz pomagati. — Pogodila sva se, da dobiš deset zlatov, če prehitimo dolgega Angleža in Rubena. Kajne?»

Žid je zastokal.

«Toda», je slovesno nadaljeval Chauvelin, «če me boš goljufal, sva dejala, jih dobiš na sedalo toliko in takih, da se me boš spominjal in da ti bo minilo veselje do laganja.»

«Nisem lagal, ekscelenca, nisem lagal! Prisegam pri Abrahamu in —.»

«— in pri vseh drugih tvojih očakih, vem. Pa to nič ne pomaga! Goljufal si me! Angleža nismo dobiteli, vobče niti našli ga nismo, ušel nam je. — In kakor sva se pogodila, tako naj bo. — Hej», se je obrnil k vojakoma, «odpašita si pasove in naložita temule goljufu njegovo mero mastnih, pa dobro pritiskajta!»

Vojaka sta se koj pripravila, Žid pa je zatulil, da je odmevalo od skal.

«Upam da bodeta svojo dolžnost vestno izpolnila!» se je kruto smejal Chauvelin. «Dobiti jih mora toliko, da mu bo za vselej minulo veselje, goljufati zastopnike francoske republikanske vlade. — Ubili pa ga ni treba!» je pridjal suho.

«Razumemo!» sta rekla vojaka.

«Ko bo starec dobil svoj delež», se je obrnil k Desgasu, «naj poiščeta njegov voz. Koj se vrnemo v Calais. Žid in ženska tamle naj se tolažita, kakor hočeta in moreta. Nocoj nimamo časa, da bi se pečali z njima. Lov še ni končan in dela bo še polnih rok! Tale dva sta nas že preveč dolgo mudila. Uiti nam ne moreta, jutri pa pošljemo koga po njiju.»

Vkljub neuspehom Chauvelin še vedno ni izgubil vsega upanja. Dobrih trideset mož se je pognalo na lov za «Dušico», bogata nagrada bo še razvnela njihovo

podjetnost. Ni bilo verjetno, da bi jim še tudi topot ušel.

Pa Chauvelin že daleč ni bil več tako samozavesten kakor pred par urami. Že vdrugič nocoj se mu je navihani Anglež izmuznil —. Vse je tako lepo zasnoval, past je bila nastavljena, že je stopil vanjo, nič hudega sluteč, njegov nasprotnik, — pa tista lesena, nezmiselna pokorščina njegovih ljudi in posebej še tale nepoklicana ženska, ti so mu vse pokvarili.

Chauvelin si je grizel ustnice v onemogli jezi in klet, klet vojake, klet Margareto in najbolj klet dolgega, nadležnega Angleža —.

Obupno kričanje in javkanje nesrečnega Žida je bila sladka tolažba njegovemu po maščevanju koprnečemu srcu. Kruto se je smejal. Dobro mu je delo, da še vsaj eden človek to noč tudi trpi.

Še enkrat preden je odšel, se je obrnil proti kraju, ki je bil priča njegove nocojsne smole, največje smole, ki se je kedaj prijela člana revolucionarnega odbora.

Naslonjena na skalo je ležala Margareta blizu koč, blede v mesečnem svitu, nezavestna, se je zdelo. Nekaj korakov vstran sta opravljala vojaka svoj posel nad ubogim Židom. Njegovo vpitje bi bilo mrtve zbudilo iz grobov.

«Dovolj je dobil!» je zklical Chauvelin, ko je kričanje pojenjevalo in se je zdelo, da Žid izgublja zavest. «Ubiti ga ni treba!»

Pokorno sta vojaka odnehala in si pripasala pasove.

«Pustita ga in poiščita njegov voz! Pridem za vama.»

Stopil je k Margareti.

Ni bila več nezavestna. Vzdrnilo jo je menda Židovo kričanje. Začudena, plašna je gledala krog sebe, kot bi ne vedela prav, kje da je. Pomilovalno so ji obisele oči na ubogem Židu.

Zapazila je Chauvelina in streslo jo je.

Zloben smehljaj je krožil na njegovih tenkih ustih, sklonil se je, vzel njeno ledeno mrzlo roko, jo poljubil in dejal zbadljivo:

«Zal mi je, lepa gospa, pa zapustiti vas moram za nekaj časa. Okolščine me silijo k temu, ki so močnejše nego jaz. Pa ne zapuščam vas brez pomoči. Naš prijatelj Benjamin tamle vam bo delal družino. Trenutno je še sicer v nekoliko slabem razpoloženju, pa ni dvoma, opomogel si bo in storil bo svojo dolžnost kot zaščitnik take plemenite dame. Jutri na vse zgodaj pošljem po vas. Do tedaj pa se dobro imejte!»

Margareta je obrnila glavo v stran. Preslaba je bila, preveč nesrečna, da bi bila rekla le besedo. Srce ji je polnil neznan strah. Kje je Percy? Kaj je z Armandom?

Odkar je zadonel veseli «God save the King» drznega pevca, od tistikrat ni vedela več, kaj se je zgodilo. In ko je čula, da Chauvelin odhaja, ji je šinila v glavo strašna, grozna misel, da je vse pri kraju, da sta Percy in Armand izgubljena —.

«Na svidenje, lepa gospa!» je nadaljeval Chauvelin. «Upam da se kmalu vidi v Londonu! Ali smem priti na vrtno veselico waleškega princa? Ne —? No, pa na svidenje v kljub temu! Prosim izročite moje pozdrave gospodu Percyju Blakeney!»

Poklonil se je, ji poljubil roko, če enkrat jo je ošnil s svojim zlobnim pogledom in odšel za vajakoma, za njim pa Desgas.

(Dalje prihodnjic).

Društvo električnega omrežja nizke napetosti v Račah želi razširiti električno omrežje v Račah in vabi v svrhu izvršitve zainteresirana podjetja. Zainteresirani naj se oglase v najkrajšem času. 32

Viničar se išče na posestvo Pivola št. 6 z najmanj štirimi delavskimi močmi. Nastop 1. februarja t. l. Vpraša se pri Zenkoviču, Maribor Cankarjeva ulica 8. 48

Svinjske kože

kupuje po najvišjih cenah trvdka

JOSIP ROSENBERG, MARIBOR, Slovenska ulica št. 1.

Veliki jugoslovanski paromlin

sa dnevnim kapacitetom od 12 vagona sa prvorazrednim produktima traži

zastupnika

za Hercegovinu sa komisijom skladištom. Gospoda, koji su u tom ili sličnom svojstvu već djelovali, te koji su u stanju pružiti odgovarajuću jamčevinu, neka stave svoju ponudu pod b. »Za-1242« na Publicitas d. d. oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva ul. 11. 24 3—1

ZVONARNA IN LIVARNA

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

vliva

BRONASTE ZVONOVE

v vseh velikostih za župne cerkve, podružnice in kapele po najnižji cenah.

Kupuje stare in razbite zvonove po najvišjih cenah.

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjige

„Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig.

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

Sodarja in kletarja,

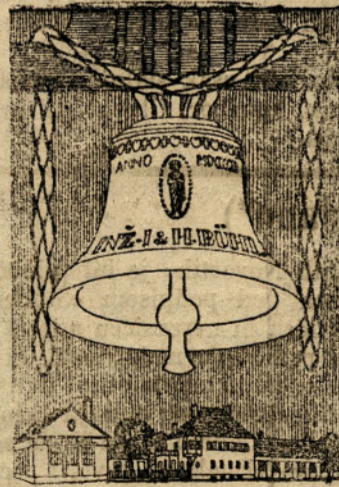
samca, z dobrimi spričevali, se išče za takojšnji nastop. Ponudbe na veletrgovino vina A. Kajfež, Kočevje. 27 3-1

Podplati in usnje

se kupijo po najnižjih cenah pri Ivo Grgič, Glavni trg 21. Sprejemajo se tudi vsakovrstne kože v delo. 6—1

Lepe zobe ima le, kdor rabi „ITO“-kremo.

PRVA IN EDINA LIVARNA ZVONOV V MARIBORU ki je v popolnem obratu.

INZ. I. & H. BÜHL MARIBOR Motherjeva ulica 15.

Ustanovljeno od Joh. Denzel okoli leta 1800.

Najboljši materijal.

Najnižje cene!

Dosedaj po vojni nad 100.000 kg izdelovanih.

Mnogo priznanj!

Obiščite novo tovarno v

Melju, Motherjeva ulica št. 15 in prepričate se o kakovosti naših izdelkov!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke:
Kvišku srca po 27, 36, 39 in 40 D.
Rajski glasovi zo 38, 50 in 52 D.
Prijatelj ctroški po 6.50 in 7.50 D.
Ključek nebeški po 20 in 30 D.
Angelj varih po 11 D.
b) Za odrasle:
Bogomila po 15, 22 in 25 D.
Pobožni kristjan po 12 D.
Češčena Marija po 14, 48, 60 D.
Marija varhinja po 10 in 36 D.
Sv. Alojzij po 15 in 34 D.
Nebes, naš dom po 42 D.
Skrb za dušo po 15, 22 in 30 D.
Sv. ura (velike črke) po 12, 15 in 30 D.
Mali duhovni zaklad (velike črke) po 12 D.
Marija Kraljica po 42 D.
Venec pobožnih molitev po 40 D.

Venec pobožnih pesmi po 15 D.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov po 10 D.
Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) po 14 D.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del po 32 D.
Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri. 3 D.
Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src D 5.
Vir življenja 18 D.
Duša popolna 20 D.
Duša spokorna 20 D.
Bog med nami 12 D.
Večno življenje (rdeča obreza) 24 D, (zlata obreza) 33 D.
Slava Gospodu 18 D.
Nebeška hrana I. in II. del 15 D.
Priprava na smrt 16 D.

SINGERJEVI ŠIVALNI STROJI

Na celem svetu znani kot najboljši. Podružnice in zastopstva v vseh mestih. Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k. Filijalka: Maribor, Solska ulica šte. 2.

KUPUJEN

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani trvdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

Somišljeniki, širite naše liste!